

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo sta na mestnem trgu št. 10.

Prijateljska pisma.

V.

Ne bodem Te več dolgo nadlegoval z dopisovanjem, zato zastavim danes zadnjo besedo, opirajoč jo na izrek svetopisemski: „Iz njihovega sadú jih bode te spoznali“. Kakošen sad pričakujemo toraj od naših pevskih zborov? ali z drugo besedo: Po čem bode mo spoznali, je-li glasba po naših cerkvah cecilijinega duha ali ne?

1. Po koralu. Ti veš, da ima polifonino (večglasno) petje, čegar čast je rešil o priliki tridentinskega zbora (1561) Palaestrina s svojo „Missa Papae Marcelli“, cerkveno potrjenje (adoptacijo) in da se tudi inštrumentalna glasba, dokler ne prestopi meje cerkvene dostojnosti, o posebnih priložnostih trpi pri službi božji, — vendar pa je Cerkev koralno petje kot pravega, lastnega otroka v svoje posebno varstvo vzela in ravno zato ga tudi mi ne smemo zanemarjati. Res je, da ima koral, ki se giblje v prostem deklamatoričnem ritmu in je zato neodvisen od taktovega strahovanja, nekaj nenavadnega na sebi: toda kadar ga bodeš slišal prav peti, mora Te povzdigniti, da! celo pretresti. O koralu se je že veliko govorilo in pisalo; in vendar je treba, da se lepo izvrši, samo dveh reči: *a)* naravne izreke besedi in *b)* dovršenega znanja njegove melodije. O priliki 2. občnega zbora cecilijinega društva kranjske dekanije l. 1883. smo imeli priliko slišati tak koral, ki je zato tudi vsem dopadel. Spoštujmo toraj cerkveni pevski kor, ki daje koralnemu petju častni prostor, kakoršen mu po pravici gré in opustimo vse predsodke, kateri nam branijo, prijazniti se s koralom. „Ich bitte Sie . . . sich nicht zu ärgern an dem einfachen, ernsten, ächt armen Christusgewande des liturgischen Gesanges“. (Haberl: „Magister choralis“, 1870, pag. 51.)

Pravi cerkveni pevski zbor se spozna

2. po tem, da se vjema njegovo petje natančno z onimi molitvami, katere moli mašnik pri peti maši. Če bi bilo toraj v kakí cerkvi tako lepo petje, da bi slovelo daleč okoli: ako se pa brez ozira na praznik poje n. pr. „Ave Maria“ za graduale, „Jesu dulcis memoria“ za offertorium, „O salutaris hostia“ po povzdigovanji, ako se opuščata „Introitus“ in „Communio“, krajšata „Gloria“ in „Credo“, ako se mešajo domače pesni med liturgijo: — tedaj odločno oporekamo, da bi deloval tak kor v cecilijinem

duhu. In če je to ojstra sodba, ni pripisati nam, temuč Cerkvi sami, ki tirja pred vsem drugim liturgično pravilnost. Ko so bili sv. oče Pij VII. v Parizu, podarila jim je neka gospa dragoceno svilnato palo, z rubini ozališano in z zlatom prepletano. Papež občudujejo lepo delo, toda opomnijo zraven, da pale ne morejo sprejeti, ker mora biti — platnena. Ravno tako in ravno zato ima Cerkev priprosto petje raje, da je le liturgično, kakor kako drugo zelo lepo in umetno, katero pa ni cerkveno. Naši pevovodje toraj, ako se hočejo imenovati „cecilijanci“, morajo takorekoč z misalom v roki opravljati svojo težavno pa tudi zelo častno službo. Toda ker niso vajeni latinščine, naj jim vselej prečastiti gospodi duhovniki blagovoljno pokažejo tekst dotične maše. Sicer se je pa „Glasbenikovo“ vredništvo letošnje leto poprijelo blagega in koristnega dela, da podaja v vsaki številki liturgične spremenljive molitve za nedelje in praznike, ki se obhajajo čez mesec. Toda ako hočemo to peti, potrebujemo razen besedi tudi koralnih melodij, ki se najdejo v „*Graduale Romanum*“. In ravno te tolikanj potrebne knjige nam manjka. Na Gorenjskem, ki še nekaj slovi zarad cecilijanstva, bi se znala dobiti kaka dva (!) eksemplara; koliko jih imajo drugod, mi ni znano; ali se nahajajo v Ljubljani po vseh mestnih farnih cerkvah, — tudi ne vem. Kako hočemo vse to peti, če knjige (*conditio sine qua non*) nimamo? Zato bi pač vsi preč. gg. cerkveni predstojniki prav storili, ako bi organistom, respect. farnim cerkvam, to knjigo omislili.

Pravi cecilijanci naj si toraj zapišejo za svoje vodilo besede: liturgična popolnost in pravilnost. Vsled tega naj odpadejo vsi naši izgovori, „da je maša predolga, da so ljudje nejevoljni, da gospod težko čakajo...“ itd. Slavni Battlogg (sedaj eksposit v Gurtis, Vorarlberg) piše v svojem cerkveno-glasbenem listu „Der Kirchenchor“ (št. 4., 1884) tako-le: „Kein Opfergang, keine Procession, kein Jahrmarkt, keine Landtagssession, keine Vergnügungstour, keine Kälte, keine Hitze, keine Predigt soll mehr den Grund abgeben, den liturgischen Text kürzen zu dürfen. Niemals soll es mehr vorkommen, dass der Organist ohne einen gewichtigen Ausnahmegrund von dieser Regel abweiche, ohne dass er nicht vom Rector der Kirche zur Rede gestellt werde. Niemals soll es mehr vorkommen, dass der Pfarrer selbst eine Kürzung dictire“ To so besede moža, kateri je že veliko storil za cerkveno glasbo in kateri si upa tako govoriti zato, ker so njegove besede zastavljene na stališči S. R. C. Toraj si smemo tudi mi prilastiti pravico takega govorjenja.

3. Tretja lastnost, po kateri se spozna, da so se naši pevovodje poprijeli boljšega duha, je ta, da so napevi pri navadnih mašah cerkveni. V tem obziru se je, hvala Bogu! v zadnjih letih nekoliko zboljšalo v škofiji. K temu so najbolj pripomogle muzikalične priloge „Glasbenikove“, in zbirke P. Ang. Hribar-jeve in P. Hug. Sattner-jeve. Vendar pri tem ne smemo ostati. To je šele prva stopinja — moralist bi rekel „*via purgativa*“ — do popolnosti. O kako obširno polje (sub 1, 2.) se nam zraven tega še ponuja za obdelovanje, ako se hočemo približati namenu, ki ga ima naše Cecilijino društvo?

Zdaj pa, dragi moj, sem pri konci. Nisem Ti prikrival resnice in še k sklepu Te vprašujem, ali veš znabiti Ti v celi škofiji za cerkev, v kateri bi

se držali pevovodje strogo navedenih pravil? Težavno nalogo naklada Cerkev „cecilijancem“; da jo izpeljejo, jim bo častno in pred Bogom zaslužljivo. Toda pred vsem treba ljubezni in vneme do reči same, požrtvovalnosti, velikega truda, potrpežljivosti. *In patientia vestra possidebitis — chorum. Vale!*

J. Borovski.

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1884. (po direktoriji ljubljanske škofije.)

(Dalje.)

8. junija. Presveta Trojica (Ss. Trinitatis) Dom. I. p. Pent., dup. 2. cl.

Introitus.

Benedicta sit sancta Trinitas, atque indivisa unitas: confitēbimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam. Ps. Dómine Dóminus noster, quam admirabile est nomen tuum in univēsa terra! V. Gloria Patri. Ton. VIII.

Češčena bodi sveta Trojica in nerazdeljena edinnost: hvalimo jo, ker je nad nami skazala usmiljenje svoje. Ps. Gospod, naš Gospod, kako čudovito je Tvoje ime po vsi zemlji! V. Čast Očetu. Ton VIII.

Graduale.

Benedictus es Dómine, qui intuēris abyssos, et sedes super Chérubim. V. Benedictus es, Dómine, in firmamēto coeli, et laudābilis in saecula. Alleluja, alleluja. V. Benedictus es, Dómine Deus patrum nostrorum, et laudābilis in saecula, alleluja.

Češčen si, o Gospod, ki pregleduješ brezdna in sediš nad Kerubi. V. Češčen si, o Gospod, na trdnjavi neba in hvaljen na veke. Alleluja, alleluja. V. Češčen si, Gospod Bog očetov naših, in hvaljen na veke, alleluja.

Offertorium.

Benedictus sit Deus Pater, unigenitūque Dei Filius, sanctus quoque Spíritus: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Češčen bodi Bog Oče, in edinorojeni Sin božji, in sveti Duh: ker razodel je nad nami usmiljenje svoje.

Communio.

Benedicimus Deum coeli, et coram omnibus vivētibz confitēbimur ei: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Častimo Boga nebes in slavimo ga pred vsem, kar živi: ker storil je z nami usmiljenje svoje.

12. junija. Presveto Rešnje Telo (Ss. Corporis Christi), dup. 1. cl. cum Oct. privil.

Introitus.

Cibavit eos ex adipe frumēti, alleluja: et de petra, melle saturavit eos, alleluja, alleluja, alleluja. Ps. Exultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob. V. Gloria Patri. Ton. II.

Živil jih je z maščobo pšenice, alleluja: in z medom iz skale jih je nasitoval, alleluja, alleluja, alleluja. Ps. Radujte se Bogu našemu pomočniku: ukajte Bogu Jakobovemu. V. Čast Očetu. Ton II.

Graduale.

Oculi omnium in te sperant, Dómine: et tu das illis escam in tempore opportuno. V. Aperis tu manum tuam, et imple omne animal benedictione. Alleluja, alleluja. V. Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus: qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in eo.

Oči vsih upajo v té, o Gospod: in ti jim daješ jed ob pripravnem času. V. Ti odperáš roko svojo, in napolnuješ vse živo z blagodarom. Alleluja, alleluja. V. Meso moje je res jed, in kri moja je res pijača: kdor je moje meso in pije moja kri, ostane v meni in jaz v njem.

Sequentia.

Lauda Sion Salvatorem, slovenski prevod glej „Cecilija“, št. 96, 97 in 98, str. 157—161.

Offertorium.

Sacerdotes Dómini incensum et panes offerunt Deo: et ideo sancti erunt Deo suo, et non polluent nomen ejus, alleluja.

Duhovni Gospodovi kadilo in kruhe Bogu darujejo: in zato bodo posvečeni svojemu Bogu, in ne bodo oskrnjevali imena njegovega, alleluja.

Communio.

Quotiescúmque manducábitis panem hunc, et cálicem bibétis, mortem Dómini annuntiábitis, donec veniat: itaque quicúmque manducáverit panem vel biberit cálicem Dómini indigne, reus erit córporis et sanguinis Dómini, alleluja.

Kolikorkrat bodete jedli ta kruh in kelih pili, bodete oznanovali smrt Gospodovo, dokler ne pride: kdorkoli tedaj bude nevrečno jedel ta kruh ali pil kelih Gospodov, bude kriv telesa in krvi Gospodove, alleluja.

15. junija. Sv. Vid in tovariši mučenci (*Ss. Viti et Soc. Mm.*) dup.

Introitus.

Multae tribulatiónes justórum, et de his ómnibus liberávit eos Dóminus: Dóminus custódit ómnia ossa eórum: unum ex his non conterétur. Ps. Benedicám Dómino in omni tēpore: semper laus ejus in ore meo. V. Gloria Patri. Ton. II.

Mnogo nadlog zadeva pravične, in iz vsih teh jih je rešil Gospod: Gospod varuje vse njihove kosti: kar ena izmed njih se ne bode strla. Ps. Hvalil bodem Gospoda vsaki čas: njegova hvala bude vedno v mojih ustih. V. Čast Očetu. Ton II.

Graduale.

Exultábunt sancti in glória, laetabúntur in cubilibus suis. V. Cantáte Dómino cánticum novum: laus ejus in ecclesia sanctórum. Alleluja. V. Sancti tui, Dómine, benedicent te: glóriam regni tui dicent. Alleluja.

Sveti se bodo radovali v slavi, veselili se bodo na svojih ležiščih. V. Pojte Gospodu pesen novo; njega hvala (naj se razlega) v zbirališči svetih. Alleluja. V. Tvoji sveti, o Gospod, te bodo hvalili: slavo kraljestva tvojeja bodo oznanovali. Alleluja.

Offertorium.

Mirábilis Deus in Sanctis suis: Deus Israel ipse dabit virtútem, et fortitúdinem plebi suae, benedictus Deus.

Čudovit je Bog v svojih svetih: Izraelov Bog sam bode dal moč in krepost svojemu ljudstvu, hvaljen (bodi) Bog.

Communio.

Justórum ánimae in manu Dei sunt, et non tanget illos torméntum mallitiae: visi sunt óculis insipientium mori, illi autem sunt in pace.

Pravičnih duše so v roki božji, in ne bode se jih dotaknilo trpljenje zlobe: očem nespametnih se je dozdevalo, da so umrli, oni pa so v miru.

22. junija. Sv. Ahacij in tovariši mučenci (*Ss. Achatii et Soc. Mm.*) dup.

Introitus.

Sapiéntiam Sanctórum narrent pópuli: et laudes eórum nuntiet Ecclesia: nómína autem eórum vivent in saeculum saeculi. Ps. Exultáte justi in Dómino: rectos decet collaudátió. V. Gloria Patri. Ton. I.

Modrost svetih naj pripovedujejo národi: in srenja naj oznanuje njihovo slavo: njih imena pa bodo živela na vekov veke. Ps. Radujte se pravični v Gospodu: poštenim se spodobi hvalno petje. V. Čast Očetu. Ton I.

Graduale.

Anima nostra, sicut passer, erepta est de láqueo venántium. V. Láqueus contritus est, et nos liberáti sumus: adjutórium nostrum in nómine Dómini, qui fecit coelum et terram. Alleluja, alleluja. Ps. Justi epuléntur, et exúltent, in conspéctu Dei: et delecténtur in lactítia. Alleluja.

Duša naša je bila oteta, kakor vrabec, iz zadrge lovcev. V. Zadruga je pretrgana in mi smo rešeni: pomoč naša je v imenu Gospoda, ki je vstvaril nebo in zemljo. Alleluja, alleluja. Ps. Pravični naj se gostujejo pred obličjem Božjim: ter naj se radujejo v veselji. Alleluja.

Offertorium.

Exultábunt Sancti in glória, lactabúntur in cubilibus suis: exultatiónes Dei in faucibus eórum, alleluja.

Sveti se bodo radovali v slavi, veselili se na ležiščih svojih: poviševanje Božje je v njihovih griih, alleluja.

Communio.

Dico autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his, qui vos persequúntur.

Rečem pa vam, prijateljem svojim: Ne bojte se onih, ki vas preganjajo.

29. junija. Sv. Peter in Pavel, apostola (*Ss. App. Petri et Pauli*), dup. 1. cl. *cum Oct.*

Introitus.

Nunc scio vere, quia misit Dóminus Angelum suum: et eripuit me de manu Herodís, et de omni expectatióne plebis Judaeórum. Ps. Dómine probásti me, et cognovisti me: tu cognovisti sessiónem meam, et resurrectionem meam.

Zdaj vem resnično, da je poslal Gospod angelja svojega: in me je otél iz roke Herodove in vsega čakanja ljudstva judovskega. *Ps.* Gospod preiskoval si me in me spoznal: ti poznaš sejo mojo in vstajenje moje.

Ÿ. Čast Očetu. Ton III.

Ÿ. *Gloria Patri. Ton. III.*

Graduale.

Constitues eos principes super omnem terram: mémores erunt nóminis tui, Dómine. Ÿ. Pro pátribus tuis nati sunt tibi filii: proptérea pópuli confitebúntur tibi. Alleluja, alleluja. Ÿ. Tu es Petrus, et super hanc petram aedificábo Ecclésiám meam. Alleluja.

Postavil jih bodeš poglavarje nad vso zemljo: spominjali se bodo imena tvojega, o Gospod. Ÿ. Namesto očetov tvojih so ti rojeni sinovi: zato te bodo národi hvalili. Alleluja, alleluja. Ÿ. Ti si Peter in na to skalo bodem zidal cerkev svojo. Alleluja.

Offertorium.

Constitues eos principes super omnem terram: mémores erunt nóminis tui, Dómine, in omni progénie et generatióne.

Postavil jih bodeš poglavarje nad vso zemljo: spominjali se bodo imena tvojega, o Gospod, od roda do roda.

Communio.

Tu es Petrus, et super hanc petram aedificábo Ecclésiám meam.

Ti si Peter, in na to skalo bodem zidal cerkev svojo.

(Dalje prih.)

D o p i s i.

— **Iz Ljubljane.** († Dr. Gogala pa cerkveno petje.) — Nepričakovana smrt, ki se je res kakor tat prikrala ter nam iz naše srede izrgala prečastitega gospoda, prizadeva tudi našemu društvu veliko izgubo. Pristopil je blagi gospod k društvu že kot ustanovnik ter se je tudi pozneje vedno zanimal za njegov napredek ter bil naklonjen njegovemu prizadevanju. Bil je ranjki gospod velik prijatelj lepo ubranega petja sploh, posebno pa še cerkvenega. Spominjam se, kako mu je vselej od veselja žarilo obličje, kadar smo mu bogoslovci zapeli častitko za god ali pri drugi priliki. Tako se je vedno tudi udeleževal z nami vred večerne službe Božje v domači kapeli v majniku in devetdnevne pobožnosti v adventu. Večkrat mi je zatrjeval, kako ga ganejo napevi Marijinih pesen. Ker smo imeli do sedaj le slab, star harmonij v kapeli, je pokojnik že dalj časa gojil željo, da bi se napravilo kaj boljšega in primernejšega. Pa to željo izpeljati se mu je posrečilo še le malo dni pred smrtjo, ker se mu je na zopetno prošnjo dovolila potrebna subvencija. A dočakal novega harmonija, žali Bog, le ni, ker smo ga dobili še le po njegovi smrti. Toda ne samo to, ampak imel je tudi prepričanje, da mora biti duhovnik popolnoma večš koralnega petja. Kakor znano je imel pokojnik sam lep, krepak glas, in je bil tudi večš v koralu toliko, da je pri službi Božji prav lepo, pravilno pel in nam tako z izgledom kazal, kar je od drugih zahteval. Večkrat, kadar smo bili skupaj zbrani,

nam je kazal, kako neprijetno je za vernike pri službi Božji zbrane, ako duhovnik ne zná korala in pri tej priliki nas je vselej opominjal, da naj se bolj urimo v koralu, da bi znal slehern vsaj tudi antifone za božič in velikonoč pravilno peti. Da bi nas k temu bolj spodbudil in vnel, je obljubil blagi gospod celó iz svojega nekaj odškodnine onim, ki bi kot že bolj vešči druge podučevali in urili. Iz tega podatka že lahko sprevidiš, č. čitatelj, kako živo je čutil ranjki potrebo, da bi se v tem obziru kaj več storilo. — Ne gledé na vse druge okolnosti, moramo toraj bridko žalovati radi njegove tolikanj prezgodnje smrti še posebej v tem obziru. Gotovo je, da bi bil preč. gospod, posajen na škofovski sedež, tudi v tej važni stvari mnogo storil, ker imel je že sedaj prepričanje, da je treba samovoljo tà nekoliko omejiti. Pa kaj hočemo, v Božje sklepe revni človek ne more segati. Dobrotljivi Bog nam naj toraj podeli naslednika, ki bi bil za vse dobro, tudi za cerkveno petje tako vnet, kakor nepozabljivi ranjki. Blaga duša pokojnega dr. Gogala pa naj se raduje nad čistimi nebeškimi harmonijami!

Bogoslovec.

— **Iz Rudnika.** — Četrto nedeljo po Veliki noči imeli smo tà cerkveni shod in trojno duhovno opravilo. Omenim naj le, da smo pri opravilu ob 10. uri prvokrat peli: „Missa in hon. s. Aloysii“, zložil Singenberger. Ta maša je lahka in lepa, ter pripravna za manj izurjene zборе. Pela se je korektno in sicer po številkah, kakor je bil pevke preč. gosp. župnik G. Jakelj v prav kratkem času sam naučil; hvala mu! Orgle spremljevale so le vsaki samospjev, drugače pa se je pela brez orgel. Jako lep je tih tretet „Et incarnatus est“ pri „Credo“. Za „offertorium“ se je pel G. Veselakov „Confitebuntur“, a „introitus“, „graduale“ in „communio“ so se z orglami spremljevali le recitali. „Tantum ergo“ vzel se je bil L. Hudovernikov „Cerkveni Glasbenik“ 10. L, 1880. Popoldne bile so pete lavretanske litanije, katere pa sedaj o šmarnicah vsako nedeljo in praznik pojemo. Naučili smo se trojih: 1) A. Foerster-jevih. 2) P. Angelik-ovih iz „Dejanja sv. Detinstva“ in 3) J. Mohrovih iz „Cant. sacra“ str. 217, katerim smo slovenski tekst podložili. Te litanije pa, če tudi imajo mnogo spremenjave in so veliko pravilnejše od nekdanjih, pri katerih se je na vsake tri speve le en odpev jemal, vendar priprostim ljudem nič kaj ne ugajajo in ti še zmiraj po nekdanjih zdihujejo. Zato in pa nekoliko ljudem na ljubo smo pri nas že pred nekaj časom začasno vravnali tako, da za vsakim petim odpevom omenjenih litanij, enega starega n. pr. „O prosí Marija“ kot ponavljanje vpletamo in s tem se skoraj obestransko vstreza.

Bodi mi dovoljena še ena želja. Pri nas pojemo pred slovesno peto mašo vselej „Asperges“, od katerega znamo dva napeva, a pred tiho mašo pojemo vselej „Pokropi me“, zložil Rihar. Ta napev zdí se mi, ako prav vém, v par krajih nekako okoren in melodija njegova nekako naveličavna. Zato bi najraje gosp. vrednika „Cerkv. Glasbenika“ prilog naprosil, da bi nam hotel družega in lahkega napraviti. Morebiti bode s tem tudi drugim orglavcem vstreženo.

S. P . . . h,
orglavec.

— **Iz Gorice.** — Odkar se je goriško cecilijino društvo ustanovilo, vidi se že nekoliko napredka v zboljšnji cerkvene glasbe, ali vsaj prizadevanja, da se naše, do sedaj tako zanemarjeno in pokvarjeno cerkveno petje spodobno reformira. V mestu Gorici smo sicer še na nizki stopnji, ker nam tukaj nasprotni elementi prevladujejo, vendar pa imamo upanje, da bo tudi tukaj zasijala kmalo jutranja zarja cecilijanske ideje. Čč. gg. bogoslovci goriški si mnogo prizadevajo, da se to zgodi; gojí se v tem zavodu strogo cecilijansko petje, in kaj bi se ne, ko ima v v. č. g. profesorju Sedoju, strogemu cecilijancu, tako krepko podlago. Sad njegovega prizadevanja je, da so tudi že v stolni cerkvi začeli sim in tam bolj cerkvene skladbe popevati, tako n. p. so že peli združeni z bogoslovci dvakrat mašo: J. Singenberger „in hon. S. Stanislai“, dvakrat tudi mašo: A. Foerster „in hon. S. Jacobi“ in v kratkem bodo peli mašo Witt „in hon. S. Francisci Xav.“; tudi pojejo Haller-jeve in Schaller-jeve skladbe.

V frančiškanskem samostanu na Kostanjevici se je tudi že vdomačil boljši okus v cerkveni glasbi; vsaj ni več slišati tistih goriških popevk-pokvek, ki so bile v naših krajih tako priljubljene in so še tà pa tam. Po mnogem prizadevanji in trudu se je rodil na

Kostanjevici majhen pevski zbor, ki šteje osem fantičev šolarjev, kateri kot sopranisti in altisti z nepopisljivim veseljem izvršujejo častno nalogo, katero jim naklada kraljevi pevec, rekoč: „Laudate pueri Dominum“. Komaj šest mesecev se vadijo in že precej spretno pejejo pet latinskih maš, namreč: Schweitzer: „in hon. Ss. Infantis Jesu“, op. 26; Schweitzer: „in hon. Ss. Angelorum Custodum“, op. 27; Molitor: „in hon. S. Angelorum Custodum“, op. XIII; koralno „in festis Solemnibus“ in „Adventus et Quadragesimae“; zdaj so pa začeli mašo: A. Foerster: „in hon. S. Caeciliae“. O večih praznikih zapojejo tudi „introitus“ enoglasno, koralno, in ravno tako tudi „graduale“, „offertorium“ in „communio“; za vloge služi Mohr-ova zbirka. Pri blagoslovu se pejejo „Tantum ergo“ iz „Cecilije“ vsi. Da se petje v domačem jeziku ne prezira, ume se samo o sebi, in tudi v tem oziru je „Cecilija“ priljubljena pesmarica in P. Angelika „Venec Marijui“ priljubljen cvetličnik. Na enak način bi se z nekoliko trudom povsod lahko kaj doseglo, samo da bi se čč. gg. učitelji in organisti z resno voljo poprijeli in se ne ustrašili žrtovati nekoliko časa in truda. To bi se posebno lahko godilo na deželi, kjer imajo gg. učitelji svojo mladino na razpolaganje, vsaj bolj, kakor v mestu, kjer mora človek več reči v poštev jemati, da najde kako uro za podučevanje v petji.

(Konec prih.)

Dr. Janez Krstnik Gogala,

kanonik ljubljanske stolne cerkve, vođa duhovskega semenišča, vitez reda železne krone III. vrste, novoimenovani knezoškof Ljubljanski itd. itd.

umrl je dné 4. maja ob 1/2 9. uri zvečer.

Dasi tudi že skoraj mesec dni zemlja pokriva truplo blagega rajnega, vendar je naša dolžnost, da tu naznanimo njegovo smrt in mu postavimo skromen spomenik v „Cerkv. Glasbeniku“.

Prečastiti gospod dr. Gogala je bil rojen v Kranji 22. junija 1825. l., posvečen za mašnika 30. julija 1850. l., je postal doktor bogoslovja na dunajskem vseučilišči l. 1856., katehet na viši gimnaziji v Ljubljani l. 1859., bil vođa v Alojznici od l. 1862.—1881.; imenovan l. 1880. častnim in l. 1881. pravim kanonikom in vođjo duhovskega semenišča. Ustanovitelj družbe sv. Vincencija, bil je ves čas njen predsednik ter si postavil neminljiv spomenek se sirotišnico za dečke „Collegium Marianum“. L. 1883. odlikovan je bil rajni z redom železne krone 3. vrste, in teden pred njegovo smrtjo razglasila se je bila za našo škofijo prevesela novica, da so presvitli cesar podpisali njegovo imenovanje za knezoškofa ljubljanskega.

To so glavne poteze njegovega življenja, katerega ne moremo natančneje slikati; samo iz cerkveno-glasbenega stališča bi radi podali svojim čitateljem kratko črtico o rajnem Gogali. Prijatelj glasbi sploh, zanimal se je posebno za cerkveno glasbo. Kot vođa Alojznice postavil je v tamošnji kapeli orgle, katerih prej ni bilo, skrbel za poduk v igranji na glasovir in v petji in zlasti v cerkvenem petji. Zahteval je strogo, da so se morali vsi gojenci, „bodoči duhovniki“, učiti koralnega petja. Zato pa tudi nahajamo med mladimi gg. duhovniki in bogoslovci, kateri so bili nekdanj pod njegovim vodstvom, lepo število izvrstnih koralistov. V pospeh pevskega poduka kupil je bil tudi jako dober harmonij, ki je stal nad 400 gld. in je oskrboval novih muzikalij. Ranjki je bil veren prijatelj „Cecilijinemu društvu“, kateremu je koj kot ustanovnik pristopil in se vedno zanimal za njegov razvoj. Ženskih glasov v cerkvi nij maral in mnogokrat je rekel, da, ako bi mu bilo mogoče, bi je rad vse zamenjal z deškimi in možkimi, kajti „ženski glas je strasten in nima prostora v cerkvi že po besedah sv. Pavla: *mulier taceat in ecclesia*“. Skozi in skozi zvest in pokoren sin sv. cerkve nij se mogel prečuditi onim, kateri „so patent vzeli na svoje katolikanstvo“, ki pa se protivijo znanim in jasnim določbam cerkvene oblasti gledé službe božje in z njo sklenjenega cerkvenega petja, rekši: „kako pač taki morejo zahtevati od svojih župljanov, da bi spolnovali cerkvene zapovedi, da se redno in spodobno udeležujejo službe božje, da se postijo in sv. zakramente prejemajo, ako sami nasprotujejo ukazom, katere je dala ista oblast?“ — Take in enake so bile ranjkega misli o prenovljenji cer-

kvene glasbe, o cecilijanski ideji, kateri bi bil sè svojo vztrajnostjo in močjo kot škof pomagal, da bi se bila uresničila, ako ne bi bila nemila smrt blazega življenja niti prestrigla. Bog ga je k sebi poklical v lepši kraj, kjer je deležen nezvenljivega venca izveličanih in se raduje nad krasnim petjem angelskih zborov. R. I. P.

Razne reči.

— Občni zbor splošnega nemškega „Cecil. društva“ se v Mogunciji ne bude vršil, kakor smo v zadnji številki povedali, dne 5. in 6. avgusta, ampak, kakor številka 5. „Flieg. Blätter für kath. Kirchenmusik“ naznanja, stoprav 19. in 20. avgusta.

— Ker se je vlivanje glavne podobe J. Seb. Bach-ovega spominka, ki bi se bil imel letos 28. junija v Eisenach-u razkriti, ponesrečilo, morala se je ta svečanost prenesti na prihodnje leto.

— Dr. Carter Moffart v Londonu je izumel nek instrument, ki se imenuje „amoniafon“ in o katerem se trdi, da širi ogrodi in boljša glas. Ta stroj hrani v sebi neko snov, namočeno z vodenčevim prekisom, zgoščenim amoniakom in drugimi prídutki. Ako se skozi to zmes zrak spelje in potem diha, postanejo prsi krepkejše in glas doneč kot zvon. Moffart si je z amoniafonom svoj prej hripavi glas popravil v lep tenor nenavadnega obsega, in po komaj 14dnevnim poskusu je zapazil, da so se mu prsi za pol palca razširile. Na Škotskem se neki že mnogo to novo iznajdbo poskušali in to, kakor pravijo, z dobrim uspehom. — Ne obupajmo toraj nad tenori, kateri so bili doslej tako redki!

— Vsakdo bi bil mislil, da bodo nasprotniki „avtentičnih liturgičnih pevskih knjig“, ki se na povelje S. R. C. tiskajo pri Pustet-u v Ratisboni, po razglašenem dekretu „Romanorum Pontificum sollicitudo“ od dne 10. aprila 1883 utihnil. A to se nij zgodilo, zlasti Francozje in med njimi v prvi vrsti gg. Dessus in Bonhomme se niso hoteli udati, marveč po brošurah, časnikih in v shodih napadali „Ratisbonske knjige“ (kakor jih zovejo) in njih zagovornike. In ko so letos dne 5. marcija sv. očeta Leon XIII. slavnemu benediktinu Dom Pothier-u za njegov trud na polji gregorijanskega petja častilno pismo poslali, sklepali so Francozje in njih pristaši, da so papež s tem pismom Dom Pothier-ov „Graduale“ avtentičnim pripoznali. Že so po raznih časnikih (tudi v francoski „Musica sacra“) „victoria!“ vpili, kar pride drugo pismo od sv. očeta do Dom Pothier-a od 3. maja, v katerem pravijo, da lepa in marljiva dela učenega benediktina iz vednostnih vzrokov sicer visoko cenijo, a da dekret od 10. aprila 1883, kateri v zadnjih letih pri Pustetu tiskane liturgične pevske knjige avtentične pripoznava in razglašča, ostane v svoji popolni veljavi in moči tudi v prihodnje, ter da nikakor niso mislili, poslani jim Graduale (Dom Pothier-ov) s pismom od 5. marcija potrditi za liturgično rabo. — Radovedni smo, bodo li francoski in jim prijazni cerkveno-glasbeni časniki o drugem pismu sv. očeta od 3. maja kaj omenili, ali le molčali, kakor je njih navada v enakih slučajih.

— (Nov harmonij.) Po prizadevanji preč. gosp. † dr. Gogale in po posredovanji preč. gosp. prof. Smrekar-ja in gosp. Foerster-ja dobila je semeniška kapela nov, krasen harmonij. Naročil se je pri firmi: „Peter Titz' Nachfolger T. Kotykiewicz“ na Dunaji. Instrument ima štiri igre, prijeten in krepak glas. Cena je nekaj pod 400 glđ.

Oglasnik.

D. Fajgelj. Missa ad unam vocem cum organo, op. 9. — Ponatis iz „Cerkv. glasb.“ s posebnim naslovom. Cena partituri 60 kr.

— — Missa in hon. B. M. V. ad 4 voces, op. 7. — Ponatis iz „Cerkv. glasb.“ s posebnim naslovom. Cena partituri 50 kr.

Dve mični skladbi marljivega in spretnega skladatelja vrlo priporočamo. Želeli bi pač tudi posameznih glasov, pa naše revne razmere so že take, da so enaka podjetja navadno založniku na škodo, — slabo pripoznanje trudapolne marljivosti skladateljev in založnikov. — Dobivate se skladbi v tiskarni gosp. R. Milica v Ljubljani.

Listnica vredništva prilog: „Ecce panis“ je v kljub dobremu namenu gledé cerkvenega duha še nezrelo delce; toda ne odjenjajte, marveč pogumno napredujte, in v nekoliko mesecih si bodele sami lahko skladbico popravili.

Pridana je listu 6. številki prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezdá. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.